

עפ"ג 12244/12/17 - ע ג נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 12244-12-17
עפ"ג 49132-12-17

לפני כב' השופט רפי כרמל, אב"ד
כב' השופט כרמי מוסק
כב' השופטת שירלי רנר

המערער

ע ג
ע"י ב"כ עו"ד חגית רייזמן

נגד

המשיבה

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

פסק דין

שני ערעורים על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט מרדכי כדורי) מיום 7.11.17

בת"פ 11943-11-14.

כללי

1. המערער הורשע על יסוד הודאתו שניתנה במסגרת הסדר טיעון באספקת גז ללא רישיון (4 עבירות), אספקת גז ללא רישיון בצוותא, הוצאת מכלי גפ"מ אל מחוץ לתחום השיפוט של מדינת ישראל, הכנסת מכלי גז שמולאו מחוץ לתחום השיפוט של מדינת ישראל אל תחום השיפוט של המדינה (4 עבירות), אחסון מכלי גפ"מ שאינם ריקים שלא במאונך וללא היתר (5 עבירות), והובלה ושיווק מיכלי גז של ספק אחר (5 עבירות). המערער נדון לשני חודשי מאסר בפועל, 3 חודשי מאסר על תנאי לשלוש שנים בגין עבירה של הספקת גז ללא רישיון, קנס בסך 7,500 ₪. חולטו שני כלי רכב ומיכלי הגז. המדינה מערערת על קולת העונש והמערער מערער על רכיב המאסר בפועל בלבד.

2. המערער הודה בחמישה אישומים. ואלה המעשים: ביום 13.5.13 הוביל המערער ברכבו מיכלי גז אל כפר חיזמה, מחוץ לתחום השיפוט של מדינת ישראל. המערער פרק את המיכלים שם, העמיס מיכלי גז מלאים והובילם אל תוך תחום השיפוט. המערער נתפס במחסום חיזמה כשברכבו 10 מיכלי גז בעלי קיבולת של 12 ק"ג ו- 2 מיכלי גז בעלי קיבולת של 48 ק"ג. ביום 16.5.13 חזר המערער על פעולות אלה בכפר חיזמה ונתפס במחסום א-זעים כשברכבו 18 מיכלי גז בעלי קיבולת של 12 ק"ג. כך גם פעל ביום 22.1.14 ונתפס במחסום חיזמה שברשותו 12 מיכלי גז בעלי

קיבולת של 12 ק"ג ומיכל אחד בעל קיבולת של 48 ק"ג. בשלושת התאריכים הנ"ל נהג המערער במכונת 15-449-51 שבבעלותו. ביום 30.1.14 בכפר חזמה העמים המערער על רכב שמספרו 59-656-04 2 מיכלי גז מלאים והובילם אל תחום השיפוט. המערער נתפס במחסום חזמה כשברכבו 9 מיכלי גז בעלי קיבולת של 12 ק"ג. החל מיום 7.7.14 פעל המערער ביחד עם מערער 2 בצוותא לשיווק מיכלי גז. מערער 2 קיבל מהמערער מיכלי גז מלאים ופרטים של לקוחות. מערער 2 מכר את מיכלי הגז המלאים לאותם לקוחות, קיבל מהם את המיכלים הריקים, אותם החזיר למערער וקיבל ממנו תמורה כספית עבור כל מיכל גז שמכר. לצורך ביצוע המכירה השתמש מערער 2 ברכב שמספרו 54-337-51, בו איחסן את מיכלי הגז. ביום 16.7.14 שלח המערער את מערער 2 לבצע עבורו עסקה של אספקת גז לצד שלישי. מערער 2 מכר מיכל גז מלא וקיבל תמורתו סך של 135 ₪ ולקח מהקונה מיכל גז ריק ושם ברכבו במצב מאוזן. מערער 2 נתפס וברכבו 6 מיכלי גז בעלי קיבולת של 12 ק"ג, חלקם מלאים וחלקם ריקים, בעלי סימונים של מספר ספקי גז.

את כל האמור לעיל ביצע המערער מבלי שהיה לו רישיון ספק גז כדין, ללא היתר להוצאת מיכלי גז מתחום השיפוט, ותוך שהמערער מאחסן מיכלי גז שאינם ריקים שלא במאונך וללא היתר בדיון לכך. כמו כן, על כל מיכלי הגז שנתפסו הופיעו סימונים של מספר ספקי גז.

טענות הצדדים

3. המדינה עותרת להחמרת עונשו של המערער החמרה של ממש, הן בעונש המאסר בפועל והן בגובה הקנס שהוטל עליו. המדינה טענה כי הגפ"מ (גז פחמימיני מעובה), המוכר לציבור כגז בישול, הנו חומר דליק ונפיץ, שעוצמת הפיצוץ של קילו אחד ממנו שקולה לפיצוץ של 2.5 ק"ג חומר נפץ. שימוש נכון ובטוח בו מחייבים הקפדה על כללי בטיחות מחמירים בכל שלבי הטיפול בו, החל מהפקדתו, דרך הובלתו, אחסונו ועד להבערתו ע"י הצרכן, כפי שנקבע בחקיקה מתאימה, האוסרת על אדם לעסוק בגפ"מ ולספקו מבלי שיש לו רישיון כחוק, אוסרת על החזקת מיכלים מלאים שלא במאונך וללא היתר לאחסנתם, אוסרת על הוצאת או הכנסת מיכלי גז מחוץ ולתוך אזור השיפוט של ישראל ואוסרת על הובלה ושיווק מיכלי גז של ספק אחר. כמו כן, חוק חומרים מסוכנים קובע כי גז דחוס או מונזל יחשב רעל ולכן מהווה חומר מסוכן. המדינה מפנה לכך שלכל העבירות בהן הורשע המערער נקבע עונש של שנת מאסר וטוענת כי בעבר מדיניות הענישה בעבירות בתחום הגז היתה מקלה, אך עקב אירועים טראגיים שאירעו בשנים האחרונות, בהם קופחו חיים בשל התפוצצות גפ"מ בבתי מגורים ובכלי רכב, הוחמרה מדיניות האכיפה והמדיניות העונשית. לטענתה, העיסוק הפיראטי בגז, קרי חיבור מיכלי גז למתקני גז ביתיים ללא ביצוע בדיקות כלשהן וללא פיקוח, הפך לתופעה חמורה והמחיר משולם בחיי אדם, ולפיכך, המדיניות המקלה שנהגה בעבר לא השיגה את תכלית ההרתעה, לא הגנה על הערכים המוגנים ונדרשת ענישה מחמירה והולמת.

4. המדינה טוענת עוד כי המערער ניהל במשך שנתיים לפחות עסק לשיווק ומכירת מיכלי גז לצורך רווח כלכלי ותוך הפקת רווח שכזה. במשך שנה אחת הוא נתפס חמש פעמים לאחר שנכנס לתחום השיפוט של מדינת ישראל עם מיכלים מלאים בגז ופעם אחת כשהוא מנסה לשווק מיכלי גז באמצעות אחר מטעמו. המכלים לא עברו בדיקות לבחינת עמידתם בכללי הבטיחות שנקבע ואופן הצבתם תוך כדי הסעתם ע"י המערער סיכן חיי אדם מעצם שינועם. המערער לא הורתע לאחר שנתפס לראשונה ולאחר שנודע לו, באם לא ידע זאת קודם, כי מעשיו מהווים עבירה.

5. המדינה הוסיפה כי בית משפט קמא אימץ את פסקי הדין, אליהם הפנתה המדינה, בהם נקבע מתחם ענישה

שנע בין מספר בודד של חודשי מאסר ועד 12 חודשי מאסר לכל אישום, אך טעה בקבעו כי מתחם זה יחול לגבי כל העבירות יחד. לטענתה, קביעה זו מתעלמת מריבוי העבירות, המועדים השונים בהם בוצעו, התקופה בה בוצעו, העובדה כי התבצעו תוך תכנון מראש וכי המערער לא חדל לבצען גם לאחר שנתפס מספר פעמים ע"י המשטרה. עוד נטען כי בהתחשב בנסיבות אלה שגה בית משפט קמא גם בקביעת עונשו של המערער ברף התחתון של מתחם הענישה המקל שקבע. באשר לגובה הקנס, נטען כי שגה בקבעו את מתחם הקנס בהתחשב במצבו הכלכלי של המערער ולא בהתחשב בחומרת העבירות, אופיין ומשך ביצוען, שכן, לעמדת המדינה, מצבו הכלכלי של מערער צריך להילקח בחשבון בקביעת גובה הקנס בתוך המתחם ולא בקביעת המתחם עצמו. עוד נטען כי שגה בית משפט קמא בכך שהתחשב לקולה במצבו הנפשי של המערער. המדינה טוענת כי הוגשו שתי חוות דעת של מומחים שהסכימו כי הוא כשיר לעמוד לדין, ולפיכך לא נחקרו, כך שלמעשה לא הוכח מצבו הנפשי של המערער. לטענתה, במסגרת הטיעונים לעונש עלה מדברי המערער כי הוא היה מכור לכדורים פסיכיאטריים ואינו בעל מחלה או הפרעה נפשית, כפי שקבע המומחה מטעמו. עוד נטען כי שגה בית משפט קמא בכך שזקף לקולה את הזמן שחלף מעת ביצוע העבירות, משום שחלוף הזמן נבע למעשה מהתנהלות המערער, הדיונים נדחו שוב ושוב בשל העדר חו"ד פסיכיאטרית מטעמו או בשל התנהלותו מול שירות המבחן. ב"כ המדינה הוסיפה לעניין חומרת המעשים: המערער ניהל עסק למעלה משנה, הרוויח כסף והפעיל אדם נוסף. וכן, מהמסמכים מטעם הפסיכיאטר המחוזי עולה כי יש חשד גבוה להתחזות וכן, לעניין מדיניות ענישה יש להדגיש חשיבות ההרתעה.

6. ב"כ המערער טענה כי המערער הינו אדם אשר התנהל משך שנים באזור הגבולי של שפיות ונורמטיביות, נוצל ע"י אחרים וביצע את העבירות תמורת רווח כספי דל ביותר ומצרכי מזון למשפחתו. המערער אובחן בעבר כסובל מסכיזופרניה, בתו השניה סובלת ממום בלב ונזקקת לטיפולים רפואיים רבים, כמו כן, המערער גדל ברקע משפחתי קשה. שירות המבחן התרשם כי ברקע למעשיו עמדה הפרעת האישיות ממנה הוא סובל וקשיים משפחתיים. כמו כן, יש להתחשב בכך שהוא אדם דל כוחות ויכולות שהתפתה לבצע את מעשי העבירה תמורת רווח כספי זעום. בית משפט קמא לא נתן משקל להערכת שירות המבחן, לפיה ענישה מוחשית של מאסר, ולו בעבודות שירות, תפגע בתהליך החיובי שעבר המערער, שהחל לעבוד לפרנסת משפחתו וישנה אפשרות לנסיגה במצבו הנפשי היציב כעת. באשר לחוות דעת הממונה על עבודות השירות, טוען הסנגור כי אין בסיס לקביעתו, לפיה המערער אינו כשיר לביצוע עבודות שירות, ולראיה, המערער עובד כיום באופן עצמאי בעסק של שאיבת בטון ואין מניעה כי תימצא לו עבודה מתאימה במסגרת עבודות שירות. הוסף כי אין הלימה בין הרקע הנפשי והבעיות מהן סובל המערער לבין מאסר בפועל. וכן, המערער נשלח על ידי בית משפט קמא לממונה על עבודות שירות ולמרות שהמערער עובד בתקופה האחרונה באופן סדיר. הממונה על עבודות השירות הערים קשיים שלא לצורך וייצר סיטואציה שלא ניתן היה לפתור אותה (המסמכים לכך - הוגשו). הבקשה ליתן אורכה על מנת שיובהר כי המערער ראוי לבצע עבודות שירות - לא נענתה. באה הפניה לפסיקה לעניין המאמץ אותו על הממונה להשקיע, מקום בו למערער יש מגבלות. וכן נטען כי הוטלו רכיבי ענישה לא קלים עבור המערער ובאיזון הכולל יש להביאם בחשבון. המערער אינו משקף את תופעת הכנסת מיכלי גז לישראל באופן בלתי מורשה. עברו של המערער נקי.

תסקיר שירות המבחן, חו"ד הפסיכיאטר המחוזי וחו"ד הממונה על עבודות השירות

7. מתסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו של המערער עולה כי הינו בן 32 שנים, נשוי ואב לארבעה ילדים (כיום

אב לחמישה), עובד כעצמאי בשאיבת בטון. בעברו הרשעה משנת 2016 בגין הפרעה לשוטרי במילוי תפקידו, בגינה הוטל עליו מאסר על תנאי. בשנת 2009 אובחן כבעל הפרעת אישיות, הסובל ממצב פסיכוטי פרנואידי שאינו מחלת נפש. המערער התקשה לשתף פעולה עם טיפולים שהוצעו לו במהלך השנים. הוערך כי על רקע זה ביצע את העבירות. המערער הודה בביצוע העבירות, אך הביע עמדה מצמצמת. הומלץ להסתפק במאסר על תנאי מרתייע וקנס כספי, שכן הוערך כי עונש מאסר יפגע בעבודתו ועלול לגרום לנסיגה במצבו הנפשי, וכי הוא אינו מתאים לביצוע עבודות שירות או של"צ. הפסיכיאטר המחוזי בדק את המערער וקבע שהוא כשיר לעמוד לדין. הממונה על עבודות השירות קבע כי המערער אינו מתאים לביצוע עבודות שירות.

דין

8. כלל הוא, כי ערכאת הערעור לא גוזרת מחדש את העונש, אלא בוחנת את סבירות גזר הדין של הערכאה הדיונית, וכי התערבותה בעונשים שנגזרו שמורה למקרים חריגים בלבד, בהם נפלה טעות מהותית, או כאשר העונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה.

9. כפי שצוין בגזר הדין, הובלה, אחסנה, אספקה וטיפול בגז פחמימני מעובה כרוכים בסכנה ממשית לאדם ולרכוש, ועליהם להתבצע תוך שמירה על כללי הפעולה שנקבעו בהוראות החוק כדי להבטיח שפוטנציאל הנזק הגלום בהם לא יתממש. המתחם העונשי ההולם צריך לבטא את הנזק הפוטנציאלי ולקחת בחשבון את צרכי ההרתעה האישית והציבורית, תוך העברת מסר מרתייע. הפסיקה הטילה בעבר עונשים שלא חרגו ממאסר המרוצה בעבודות שירות, אך עקב אירועים טראגיים שהתרחשו בשנים האחרונות, בהם אירעו התפוצצויות בבתי מגורים ובכלי רכב, שהובילו לקיפוח בחיי אדם, חל שינוי במגמת הענישה, באופן ההולם את חומרת העבירות ופוטנציאל הסיכון הכבד שיש בגז. יחד עם זאת, נקבע כי שינוי כזה צריך להיעשות באופן מתון ובהדרגתיות (ר': הפסיקה שנסקרה בת"פ (י-ם) 6747-12-11 **מדינת ישראל נ' עבדאל רחמן** (2016) ובת"פ (ק"ג) 60838-01-13 **מדינת ישראל נ' אל טורי** (2015)). עונשי מאסר בפועל הוטלו כאשר היו נסיבות חמורות משמעותיות, כגון ריבוי עבירות, עבירות נמשכות, עיסוק פיראטי גם במכירת הגז, עבירות פליליות נוספות וכדומה. בנסיבות המקרה דנן, מתחם הענישה שקבע בית משפט קמא הולם את העבירות בהן הורשע המערער.

10. **באשר לגזירת עונשו של המערער בתוך המתחם:**

המערער עבר מספר רב של עבירות (20 עבירות). חלקן בוצעו באופן חוזר ונשנה בכל פעם שנתפס. המערער ביצע את העבירות בחמישה מועדים שונים, במהלך תקופה של כשנה. מעשים אלה מלמדים כי הוא פעל לאחר תכנון מראש ולא באופן אקראי או מזדמן, תוך זלזול בשלטון החוק, וכי הוא לא הורתע ולא חדל ממעשיו למרות שנתפס פעם אחר פעם ע"י המשטרה. כמו כן, מעשיו של המערער לא התמצו ברשלנות באי נקיטת אמצעי הזהירות הנדרשים להחזקה ואחסון נכונים של מכלי הגז שהיו ברשותו, אלא הוא ביצע עבירות אקטיביות, שכללו פירוק, העמסה והובלה של מכלי גז של חברות שונות אל ומחוץ לתחום השיפוט של מדינת ישראל, וכן שיווק ואספקת מכלי גז לציבור תוך העסקתו של אדם. כל זאת, מבלי שהיה בידו רישיון לעסוק בגז ולמכור גז ותוך שהוא עושה שימוש בכלי רכב המצוידים בשליטתו ובפיקוחו לשם ביצוע העבירות. כמו כן וכפי שקבע בית משפט קמא, מידת הפגיעה באישום החמישי בערכים המוגנים גבוהה משמעותית מאשר באישומים האחרים, שכן עיסוק של אספקת מכלי גז, תוך העסקתו של אחר, אחסנה

של מכלי גז, אספקתם ללקוחות ואיסוף מכלים ריקים יוצרים סיכון גבוה יותר לביטחוננו של הציבור. בנוסף, העבריינות המתמשכת מצדו של המערער נעשתה תוך מודעות והעדפת האינטרס הכלכלי. המערער הודה בביצוע העבירות אך מידת קבלת אחריות על מעשיו, כפי שהביע בפני שירות המבחן, הנה מצומצמת.

מנגד, לזכות המערער עומדת הודאתו במיוחס לו, שהביאה לחיסכון בזמן שיפוטי ולייעול ההליכים, האחריות שלקח על המעשים והבעת חרטה מצדו. כמו כן, יש להביא במכלול השיקולים לקולה את מצבו הנפשי של המערער, מצבו המשפחתי ומאמציו להשתקם ולהתפרנס ממשלח יד עצמאי.

במכלול השיקולים, לא ניתן לומר כי נפלה טעות בהחלטת בית משפט קמא, למעט בשאלת הקנס במובן זה שגובה הקנס יעמוד על סך 15,000 ₪ או שלושה חודשי מאסר. הקנס ישולם עד 30/8/18.

המערער יתייצב לריצוי עונש המאסר ביום 25/7/18 עד השעה 10:00 בבית המעצר ניצן.

ניתן היום, ו' תמוז תשע"ח, 19 יוני 2018, מעמד ב"כ המערער, המערער וב"כ המשיבה.

שירלי רנר, שופטת

כרמי מוסק, שופט

רפי כרמל, שופט
אב"ד